

Malé firmy, velké plány pro udržitelnou budoucnost Mongolska

11.11.2025 - | Člověk v tísni

Přechod k ekologičtějšímu fungování podniku často nezačíná velkými strategickými plány, ale jednoduchými otázkami: „Jak můžeme ušetřit vodu?“ nebo „Jak snížit náklady?“ Právě takové praktické uvažování žene dopředu zelenou transformaci v Mongolsku. Mongolským malým a středním podnikům, pomáháme usnadnit zavádění principů cirkulární ekonomiky a snižovat emise. Od chytrých senzorů a zateplení až po inovativní zpracování odpadu - tyto firmy dokazují, že udržitelné podnikání je nejen zodpovědné, ale i ziskové.

K. Batbayarova malá továrna na výrobu chilli oleje stojí na předměstí hlavního města Ulánbátaru. Vevnitř jsou nainstalována světla s čidly, která se rozsvěcují jen tehdy, když někdo prochází. Chytré zásuvky umožňují sledovat spotřebu energie přes mobilní aplikaci a kartonové krabice jsou připravené k recyklaci.

„Předtím jsme ani netušili, co znamená zelená výroba nebo cirkulární ekonomika,“ vysvětluje Batbayar. „Dnes je to součástí naší každodenní práce.“ Ukazuje na zateplené stěny a s úsměvem dodává: „Věřím, že do roku 2030 bude realistické vytápět celou budovu výhradně obnovitelnou energií. Naše továrna by se mohla stát vzorovým příkladem malého podniku, který tato opatření zavádí.“

Omezit odpad, efektivněji využívat zdroje

Iromik patří mezi podniky, které v rámci našeho projektu SOGE absolvovaly individuální poradenství, v rámci kterého podporujeme místní firmy v zavádění principů cirkulární ekonomiky a snižování emisí. Zároveň připravujeme historicky první národní systém ekologického označování výrobků v Mongolsku, který bude odpovídat mezinárodním standardům.

Za poslední tři roky jsme spolupracovali s téměř 1 800 malými a středními podniky a pomohli jim zavést udržitelné principy, omezit odpad a efektivněji využívat zdroje. Stále více firem je příkladem toho, že udržitelné podnikání může být nejen zodpovědné, ale i úspěšné.

Díky zapojení do programu Green Transition Accelerator v rámci SOGE, získal Batbayar grant.

„Nedělali jsme nic velkolepého, ale nechali jsme si poradit a investovali do zateplení,“ vzpomíná. Veškeré prostředky putovaly přímo na izolaci továrny 10centimetrovou vysoce hustou pěnou. „Na něco takového malé firmy často ani nepomyslí,“ vysvětluje. „Změny jsou přitom znát okamžitě. Od menších ztrát tepla přes nižší spotřebu energie až po příjemnější pracovní prostředí.“

Batbayar také využil osobní konzultace od technických expertů, kteří ho provedli dokumentací, sledováním spotřeby energie a přípravou na audit.

„Nikdy jsme neslyšeli o posuzování degradace půdy nebo limitech těžkých kovů. Teď už přesně víme, co znamenají a jak je měřit.“

Sušenky ze slupek a semínek

V Ulánbátaru vede podnik Magic Foods LLC paní D. Oyunchimeg, která vystudovala potravinářství.

Její malá továrna voní po čerstvě upečených sušenkách.

„Nechtěla jsem, aby můj výzkum zůstal jen na papíře,“ říká. „Zkoumala jsem mongolské lesní plody a zjistila, že slupky a semínka, které se běžně vyhazují, mají úžasnou nutriční hodnotu.“

Firma z těchto vedlejších produktů vyrábí sušenky bohaté na antioxidanty, omega-7 a kyselinu listovou. „Vyrábíme potraviny z ingrediencí, které by jinak skončily jako odpad,“ vysvětluje Oyunchimeg.

Magic Foods, stejně jako Iromik, patří mezi 23 podniků, se kterými spolupracujeme. „Na jaře jsme se zúčastnili soutěže a získali 3. místo,“ pokračuje Oyunchimeg. „Díky grantu jsme pořídili speciální stroj na oddělování semen a slupek. V Mongolsku jsou jen dva.“

Nové zařízení umožňuje zpracovat každý plod téměř beze zbytku. Na výrobu sušenek se spotřebuje jen 1–5 litrů vody denně, a to na čištění a pece. Díky SOGE se Oyunchimeg setkala s dalšími zástupci podniků a společně si vyměnili své zkušenosti:

„Učíme se navzájem, jak efektivně nakládat s energiemi, dokumentovat procesy a hledat partnerství. Je to skvělá zkušenost.“

Růst udržitelného podnikání

Oba podnikatelé jsou majitelé malých firem, které dokazují, že udržitelnost může být praktická i zisková. Jejich podniky nyní procházejí auditem ESG (environmentální, sociální a správní standardy), který je jedním z dalších kroků v úsilí Mongolska o zavedení principů cirkulární ekonomiky.

Mongolsko patří mezi první země, které zavádějí nezávislé ověřování výkonu ESG, což je zásadní krok k důvěryhodnému a transparentnímu vykazování udržitelnosti.

Pro Iromik bude certifikace potvrzením letité snahy o modernizaci výroby a splnění mezinárodních standardů.

„Když lidé začnou rozpoznávat označení ESG, pochopí, že nákupem místních produktů podporují životní prostředí i komunitu,“ říká Batbayar.

Pro Magic Foods otevře značka dveře na exportní trhy. „Připravujeme se na uvedení našich produktů na čínský a japonský trh. S certifikátem dokážeme, že produkty vyrobené v Mongolsku mohou být konkurenceschopné globálně,“ dodává Oyunchimeg.

„Evropská unie hrdě podporuje závazek Mongolska prostřednictvím projektů jako SOGE k zelenému růstu,“ říká Ina Marciulionyte, velvyslankyně EU v Mongolsku. „Posilování mikro, malých a středních podniků v udržitelné výrobě a zavádění ekologického označování je důležitým krokem na cestě k úsporné a cirkulární ekonomice.“

Lokální příběhy s národním dopadem

Projekt SOGE spolupracuje i s iniciativou Sustainable Plastic Recycling in Mongolia (SPRIM), která zavádí recyklaci a odpadové hospodářství v celé zemi. Společně podporují nízkouhlíkovou cirkulární ekonomiku prostřednictvím zvyšování podnikových standardů, zapojení komunit a tvorby efektivní politiky.

„V Mongolsku je více než 80 000 registrovaných firem,“ vysvětluje Enkhtsatsral Namkhajantsan, projektová manažerka SOGE. „Pokud bude každá z nich šetřit energií, snižovat množství odpadu a

zavádět eko označení, dopad bude obrovský.“

Pro Batbayara je takové fungování realitou: *„Recyklujeme, šetříme energii a plánujeme pořídit solární panely.“* Pro Oyunchimeg platí totéž: *„Odpad může být cenný, pokud se na něj podíváte jinak.“* SOGE oběma firmám poskytl nástroje a jistotu, že mohou růst udržitelně.

Jak shrnuje Batbayar: *„Dobrou věc má smysl dotáhnout do konce.“*

Díky projektu Switching on the Green Economy (SOGÉ), který vede Člověk v tísni ve spolupráci s Mongolian Sustainable Finance Association, Development Solutions a Charita ČR a který je financován z programu Evropské unie SWITCH-Asia, se tyto firmy stávají inspirativním příkladem, jak mohou drobné inovace podpořit přechod celé země k úspornému a nízkouhlíkovému hospodářství.

<https://www.clovekvtisni.cz/male-firmy-velke-plany-pro-udrzitelnou-budoucnost-mongolska-13060gp>